

LOGBOEK HEEMTUIN 2019

Dinsdag 8 januari 2019

Op 8 januari werkten we samen met de werkgroep Landschapsbeheer van de VNMW en de buitenploeg van de gemeente in de heemtuin. We startten om 9.00 uur en aangezien we met zo'n 20 mensen waren, kon er een hoop werk verzet worden. Het weer was stormachtig met af en toe een bui. Op het eiland is het nodige snoeiwerk gedaan, o.a. aan een meidoorn. Aan de waterkant zijn schietwilgen teruggezet, zodat je vanuit het wandelpad weer goed de

heemtuin in kan kijken. Ook is 1/3 van het griend afgezet. We gaan daar nog nieuwe stekken in de grond steken om te verjongen. In de bospercelen aan de randen is veel hazelaar afgezet. Van het rijtje knotwilgen zijn er twee van hun pruik ontdaan.

Tussendoor was er een koffiepauze met lekkers. De meeste boompjes en takken hebben we in takkenrillen tegen het hekwerk met de burens kunnen verwerken. Rond 12.00 uur was de klus geklaard. Vele handen maken licht werk! Er is weer meer lucht en licht gekomen in de begroeiing.

Voor meer foto's: [190108 heemtuin](https://www.flickr.com/photos/190108/)

Woensdag 16 januari om 14:15 uur overhandigde Henny Olthof als onze voorzitter symbolisch een plattegrond aan de gemeente en haar inwoners, aanwezig in de persoon van Wethouder Hans Marchal. Eindelijk heeft de werkgroep Heemtuin een professioneel informatiepaneel:

[Heemtuin in vogelvlucht](#)

Op **woensdag 6 februari** was er om 9.00 uur een persmomentje met wethouder Hans Marchal in aanwezigheid van vrijwilligers van de heemtuin en mensen van de gemeente (o.a. interim manager groenbeheer Eric Spies en Simone Dorbeck, ambtenaar communicatie). Met een graafmachine verwijderde Hans de eerste dode buxusheggetjes uit de kruidentuin.

De komende dagen worden verschillende onderdelen van de heemtuin aangepakt door de firma v.d. Bijl & Heerman bv, die ook werkzaamheden in het Kasteelpark heeft verricht.

Het braamstruweel naast de akker wordt verwijderd, de poel krijgt een diepere put, het nat hooiland wordt afgeplagd, de plantvakken in de kruidentuin worden geschoond en de grond wordt verbeterd. Straatwerk moet ons weer betere paadjes geven. De grond uit de poel, het hooiland en de kruidentuin wordt gestort op het vrijgespeelde stukje grond bij de akker. Deze heuvel gaat omgetoverd worden tot een bloemenheuvel met behulp van biologische zaden van De Crujldthoek.

wethouder Hans Marchal verricht de starthandeling: het rooien van de buxussen in de kruidentuin

de aanwezigen namens de Gemeente en de Vereniging Natuur en Milieu

geen kruiden meer, geen haagjes, de start voor de nieuwe aanleg van de kruidentuin

het afgeplagde deel van het natte hooiland

de bramen naast de akker worden verwijderd

het uitdiepen en opschonen van de oever van de meander

2 februari Terwijl de revitaliseringswerkzaamheden door gaan, zijn de sneeuwkllokjes en de krokusjes gaan bloeien en worden de fruitbomen in de boomgaard gesnoeid.

12 februari, er wordt gewerkt aan de nieuwe bestrating van de padjes in de kruidentuin

25 februari de grond los maken en wortels verwijderen.

11 maart Tuincentrum Merkens uit Langbroek brengt de 500 plantjes die als nieuwe haagjes de grond in moeten

De plantjes worden rond de perken verdeeld om daarna ingegraven te worden. Die ochtend hebben 5 stoere vrouwen in 1,5 uur tijd ruim 500 struikjes Lonicera in de grond gezet! Het ziet er prachtig fris groen uit!

18 maart : planten

de plantjes in de kruitwagen

in het elzenbroekbos

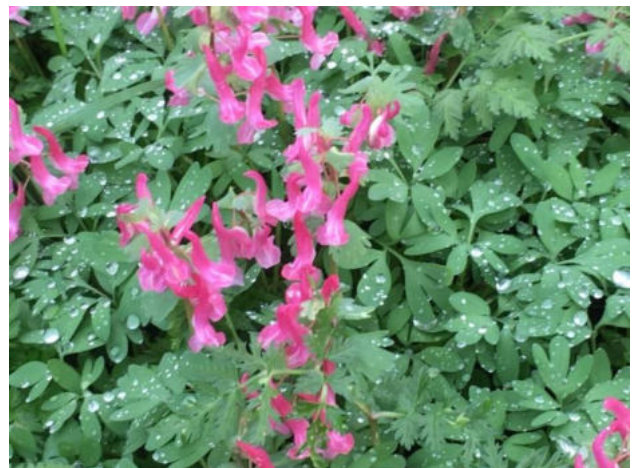
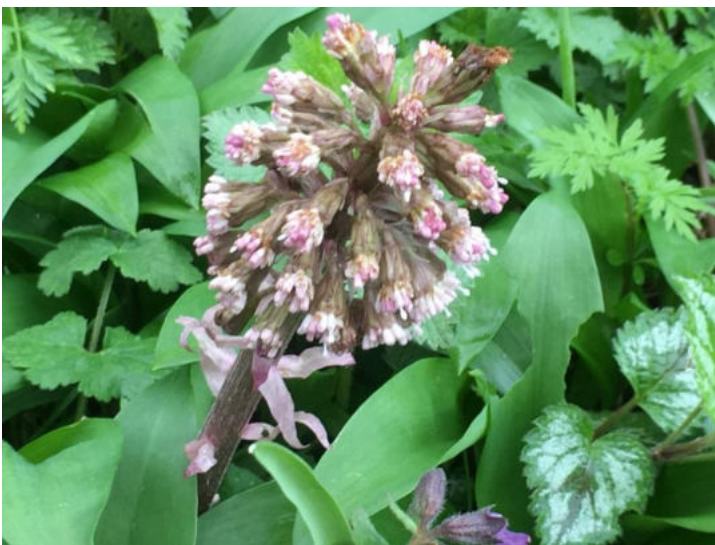

plantjes in het natte hooiland

van alles in bloei in de stinzenhoek

In het logboek op 18 maart:

De laatste tijd is er overvloedig regen gevallen, dus het nat hooiland staat onder water en de poel is heel groot. Daarom konden we niet al het werk doen wat voor vandaag op de planning stond.

Maar de opbouw van de heemtuin gaat door. Vandaag op verschillende plekken plantjes in de grond gezet en gezaaid.

In het natte hooiland poelruit en echte koekoeksbloem. Op de rand een aantal kievitsbloemen en drie dotterbloemen. Aan de waterkant in het elzenbroekbos dotterbloemen en diverse zeggesoorten: Hangende zegge - *Carex pendula*, Hoge cyperzegge - *Carex pseudocyperus* en Oeverzegge - *Carex riparia*. Oprukkende braam en klimop verwijderd. De gemeente heeft zogenaamde "molshopen" gemaakt in de perenboomgaard. In die molshopen hebben wij nachtkoekoeksbloem, echte margriet, blauwe knoop en centauri geplant en er is zaad uitgestrooid.

Jettie heeft de struikkamperfoelie aan de zijkanten bijgeknipt om zo de vorm aan te geven.

De stinzenhoek staat er fleurig bij met o.a. helmbloem, bosanemonen (witte en gele), longkruid, lenteklokjes, sterhyacintjes - waarvan er op het schiereiland ook een mooie groep staat.

Het weer zat gelukkig mee, het zonnetje scheen weer eens. We hebben lekker gewerkt en gezellig koffie gedronken.

25 maart

De gemeente plantte vandaag nieuwe bomen in de boomgaard. Zelf hebben we "molshopen" langs het pad gemaakt en daar plantjes ingezet. Van de steentjes die over waren uit de kruidentuin heeft Evert voor ons een insectenmuurtje gebouwd.

28 maart : niet onze vrijwilligers, maar anderen aan het werk.

een informatiebordje bij de akker

aanleggen van leempaadjes

en er werd een grote boom gesnoeid

Op **1 april** hebben we vanalles geplant en gezaaid, o.a. op de muur, in het natte hooiland, op het eiland, in het elzenbroekbos en in de boomgaard.

Bos anemoontjes
en verder ook dotters, veronica, irissen, nagelkruid, klein
hoefblad

plantjes op de muur en in het insectenmuurtje

Langs het wandelpad hadden we vorige week 5 "Molshopen" gemaakt. Met zaad voor Bewerkenbloemrijk grasland en 5 x 5 planten van Gewoon Barbarakruid, Avondkoekoeksbloem, Grote Centaurie, Knoopkruid en Gewone Margriet. Al deze plantjes zijn verdwenen. Samen met de 5 GESTOLEN Sleutelbloemen uit het Elsenbroekbos, zijn we nu voor €100,- aan planten kwijt. Schandalig!

8 april

Met de nodige versterking van enkele andere leden van de vereniging hebben wij vanochtend de kruidentuin beplant volgens het door Jason en Lex gemaakte beplantingsplan. Jason is student aan de opleiding Toegepaste biologie in Emmeloord en dit was zijn stageopdracht.

De perken werden eerst geharkt, want er komt al veel "onkruid" op, ook zijn er grote harde brokken klei die kleingemaakt moesten worden. Het was een behoorlijk klus om alle plantjes de grond in te krijgen, maar aan het eind van de ochtend mocht het resultaat er zijn! Een paar planten worden nog nageleverd.

Helaas bleek bij aankomst in de heemtuin het gestapelde muurtje met de vetplanten erop deels vernield. We hebben het schade kunnen herstellen.

In de heemtuin is vorige week het nodige aan stinzenflora aangeplant: blauwe bosanemonen, gele en roze sleutelbloemetjes. Ook zijn een paar polletjes klein hoefblad geplant.

Er staat nu volop gele en witte bosanemonen, longkruid, pinksterbloemen, dotterbloemen, helmkruid, koekoeksbloem en een kievitbloem te bloeien.

Ook de plantjes op de muur lijken goed aan te slaan. De komende tijd zullen we de nieuwe plantjes goed water moeten geven in de hoop dat ze goed aanslaan.

15 april

De afgelopen week was er een harde koude wind. Nu met een lekker zonnetje erbij was het goed toeven vanochtend in de heemtuin.

De afgelopen week is de kruidentuin een paar keer besproeid waardoor de plantjes er fris bijstaan.

We hebben onkruid gewied en harde kluiten klei fijner proberen te krijgen. Er is de laatste weken nauwelijks regen gevallen. De bloemenheuvel is dan ook erg droog geworden. Daardoor bestaat de bovenlaag uit keiharde brokken klei. Lex heeft een uur staan sproeien, met dank aan meneer Van Willigenburg, de overbuurman.

Daarna zijn grote koningskaars, teunisbloemen, margrietten en gele kamille geplant. Ook is er een ruraal bloemenmengsel gezaaid.

Voorlopig moet ook de bloemenheuvel nat worden gehouden. We zijn zeer benieuwd naar het resultaat! Het graan en bloemen (herik) op de akker begint nu ook flink te groeien

29 april

We hebben vandaag met z'n vijven gewerkt; drie in de Kruidentuin en twee in het Elzenbroekbos. In de Kruidentuin stond het het er prima bij nadat we al de onkruiden verwijderd hadden. De cultivator erdoor en heb je echt eer van je werk. In het Elzenbroekbos hebben we ons beperkt tot het schoonmaken van de eerste halve meter om de nieuwe aanplant. De rest moeten we niet laten woekeren, maar we hoeven ook geen kale grond te zien. Leuk om te zien dat ook op deze plek, de nieuwe aanplant is aangeslagen. Riet maar proberen uit te putten door het steeds weg te knippen.

6 mei

Vanochtend heeft Lex ons de werking van de nieuwe waterpomp uitgelegd. Bij langdurige droogte kunnen we nu in ieder geval de kruidentuin besproeien.

Terwijl Hennie en Lex aan de slag gingen in het elzenbroekbos, werkten Agatha, Pien en Karin in de kruidentuin. Het bijhouden van ongewenste kruiden is op dit moment goed te doen. Alle plantjes komen goed op. De afgelopen tijd heeft het geregend en nu is het alweer een aantal dagen behoorlijk koud weer, rond de 10 graden. Op de akker staat herik, facelia, klaprozen en incarnaatklaver te bloeien. Deze laatste is ooit door het gebruik als veevoer in Nederland terecht gekomen.

In de heemtuint staat volop fluitenkruid, boterbloemen, havikskruid, reigersbekje te bloeien. Hier en daar een paar mooie pollen akelei en in het nat hooiland de echte koekoeksbloem. In de sloot zwemmen de meerkoeten met 3 jonkies.

13 mei

Vanochtend hebben we bij aangename temperaturen en een zonnetje onkruid gewied in de bedden van de kruidentuin. Daarnaast is een aantal plantjes verpoot, omdat ze niet op de goede plek bleken te staan.

Op de foto de wede (met de gele bloemen), verplant (blauw). Met de ontdekking van indigo was het over met de wedecultuur. Verder hondsdraf en lieve-vrouwen-bedstro.

20 mei

In de griend hebben we een behoorlijk aantal wilgenstaken gepoot om de niet meer uitlopende stobben te vervangen. Het pad bij het bruggetje is weer vrij van de overmaat overhangende takken.

En verder blijft er veel werk zitten in het verwijderen van het onkruid in de nieuw aangelegde kruidentuin.

27 mei

Naast het onkruid wieden in de kruidentuin heeft vandaag de graanakker extra aandacht gekregen. De rand naast het pad wordt helaas toch vaak door honden bemest en wat daar groei wordt veel hoger dan de rest. Dit belemmert het zicht op de akker waar o.a. klaproos en korenbloemen in bloei staan.

Vandaag hebben we de brandnetels weggehaald en de rest van de te hoge begroeiing weggeknipt.

3 juni

Met de nieuwe beplanting van de kruidentuin zijn we druk. Twee vrijwilligers die “wieden” niet tot hun favoriete bezigheden rekenen, houden paden vrij, houden de nieuwe planten in het Elzenbroekbos aan de waterkant vrij van de alles omwindende Pispot en houden zicht op de akker. Wat een prachtige akkeronkruiden staan er te bloeien en vinden hun steun aan de sterke graanstengels!

9 juni

Over de geschoren haag waren de akkeronkruiden prachtig te bekijken. Na de storm kreeg het Nat hooiland een boom op zich, kreeg het pad langs de akker een gordijn aan treurwilg en de strakke akkerrand sloeg wat plat

24 juni

In natuurtuinen is maaien de aangewezen beheersmaatregel. Belangrijk is dat het maaisel wordt afgevoerd en meestal is 2 x per jaar voldoende. Eind juni staat de begroeiing meestal een halve meter hoog en kan platslaan bij regen en wind, lezen we in het boek van Dr. G Londo.

Een aantal plekken wordt gespaard. Daar staat dan iets dat nog zaad moet vormen, of de heemtuin nog wat kleur geeft.

De Perenboomgaard werd vanochtend het eerst gemaaid, waarna de picknicktafel werd geplaatst. Cadeau voor de Wijkse gemeenschap.

Symbolische overdracht aan Wethouder Hans Marchal volgt eind september/begin oktober. “De Hop springt binnen een maand op tafel”, is nu nog mysterieus, maar wordt snel duidelijk gemaakt en voor wie niet kan wachten, zie: <https://pressart.nl/infopicknick-hop/>, want ook PressArt maakt veel moois en informatiefs voor de Heemtuin.

26 juni

Aan het wandelpad ligt de graanakker van de heemtuin. Doorlopend langs de "rivierbocht" met mooie dijkhelling, had je vanaf het lage bruggetje geen zicht meer op de sloot (onze rivier) door riet. Dat is vandaag verwijderd en we gaan proberen die dijkhelling ook soortenrijk te krijgen.

1 juli

Naast het voortgaande wieden in de kruidentuin hebben we vanmorgen de gemaaide dijkhelling nat gesproeid en ingezaaid.

De picknicktafel is heel geschikt als koffietafel.

4 juli

Nadat 2 dagen geleden het bordje "Hoe hoor je je te gedragen in de Heemtuin" was geplaatst, was het vandaag de beurt aan de paaltjes met de aanduiding van de verschillende gebieden.

De paaltjes vormen een wandeling door de heemtuin en als je ze volgt dan zie en lees je van alles over de 14 gebiedjes van ons rivierenlandschap. Met een QR-reader op je smartphone kom je ook bij de info op onze website. Mooi project mogelijk gemaakt met een subsidie van KIEM.

22 juli

Twee dagen terug is er 28 mm regen gevallen en grote hagelkorrels. De bodem is dankzij het vocht goed bewerkbaar. De bladeren van groot hoefblad zitten vol gaten. Het belooft een hele hete week te worden, maar nu waait er nog een lekker windje.

We buigen ons over het wieden van de kruidentuin. Halen wat weg van planten die te groot zijn geworden en over de buurplant heen hangen.

Ook zorgen we ervoor dat het heggetje vrij blijft. We harken tussen de plantjes en vegen de paden aan.

Ook het karwei van het opschonen van de stammen van de perenbomen is afgewerkt.

Na anderhalf uur ligt alles er weer mooi bij. We drinken koffie aan de picknicktafel, de zon begint al behoorlijk te branden. Volgende week weer!

25 juli

Op de picknicktafel is nu informatie te vinden over onze vereniging. Met een QR-reader op je smartphone kun je een geluidsfragment beluisteren, een video bekijken of een spel spelen en natuurlijk ook gewoon lezen en foto's bekijken. We hopen dat de belangstelling voor onze vereniging hierdoor groter wordt. We zijn een levendige club en willen dat ook in de toekomst blijven.

29 juli

Na een flinke regenbui afgelopen weekend ligt de kruidentuin er mooi bij. De grond is goed te bewerken en ongewenste kruiden zijn makkelijk te verwijderen. Atie Klaver, vrijwilligster van het eerste uur, komt een ochtendje meehelpen. Anne stort zich weer op de uitlopers van de Japanse duizendknoop en maakt het bruggetje vrij van braam. Bij de stinzenhoek wordt oprukkende klimop weggehaald. In het elzenbroekbos worden de oeverplanten weer vrijgezet van haagwinde en wordt weer een deel van het riet verwijderd.

Zowel in de kruidentuin als in de rest van de heemtuin staat nog veel te bloeien. Na afloop drinken we gezellig koffie in de schaduw van de notenboom.

Een oeverlibelle.

12 augustus

Een mooie ochtend wat betreft het weer om in de heemtuin te werken. Een aangenaam zonnetje en de aarde nog vochtig van een recente regenbui.

Anne knipte overhangende takken weg bij het pad, Pien en Karin verwijderden onkruid uit de kruidentuin. Met name de hondsdraf maakt lange uitlopers die door het haagje kruipen. Het is belangrijk dat het haagje zoveel vrij wordt gehouden. Er staat het een en ander mooi te bloeien zoals heemst, boerenwormkruid, duizendblad, oregano, smeerwortel.

Na de stormachtige wind van zaterdag liggen er veel afwaalde noten op de grond, helaas nog niet helemaal rijp.

19 augustus

Een grote tak is uit de notenboom gescheurd, de gemeente heeft deze inmiddels in stukken gezaagd. Jammer van de vele onrijpe walnoten die nu met tak en al op de grond liggen.

De harde wind en walnotenvrucht hebben er waarschijnlijk voor gezorgd dat deze tak afbrak.

Bij de picknickbank hebben we de brandnetels weggeknipt die er nog stonden na een maaibeurt van de gemeente

De aarde in de kruidentuin is door de regenval van de afgelopen week goed te bewerken. Het is groeizaam weer!

Over de heggertjes hangende planten zijn wat teruggesnoeid.

De nieuw aangeplante *Lonicera*, struikkamperfoelie, begint te groeien en we hebben de zijanten bijgeknipt. Bieslook is er volop, ook de rozemarijnstruiken doen het goed. In de akker zijn rijpe korenaren te zien, evenals de zwarte zaadjes in de zaaddoosjes van de bolderik.

In het elzenbroekbosje is weer het nodige aan overtollige begroeiing verwijderd. Onze eigen oeverplanten weten zich goed te handhaven.

Na afloop hebben we koffie gedronken aan de picknicktafel. In de verte dreigende luchten, maar wij hebben het gelukkig droog gehouden.

Op **26 augustus** was het na een uurtje wieden in de kruidentuin te warm om langer door te gaan.

Op maandag **2 september** waren we weer met een aardige club. De grond was goed bewerkbaar vanwege regenval. De heggetjes zijn weer bijgeknipt, onkruid gewied in de kruidentuin en in het elzenbroekbos.

De hondsdraf in 3 vakken doet zijn werk als bodembedekker misschien iets te goed. Er is volop bieslook, lekker voor op een boterham met kaas! De winde, pispotje, doet ook zijn best. De witte bloemen zijn mooi om te zien.

Op **9 september** werden de gebruikelijke werkzaamheden weer doorgezet.

16 september Het bleef wat erger en langduriger regenen dan de 4 vrijwilligers in de heemtuin verwacht en gehoopt hadden. Daarom begonnen we maar met de koffie.

Daarna hebben we bij de bloemenheuvel gekeken, maar daar groeit teveel om het te identificeren. Wel bloeit er in de akker een mooie bloem (*Malva?*), die op de foto te zien is.

Daarna hebben we de perenbomen geïnspecteerd. We hebben wel wat peren geplukt die Conny gaat stoven en volgende week maandag meeneemt (om te proeven). Van de San Remy die nog niet echt rijp leek te zijn hebben we 2 proefperen geplukt, evenals de Gieser Wildeman. De zoete Brederode liet zich gemakkelijk plukken en viel ook snel, dus daar hebben we het grootste deel van geplukt. Van de Diamant handpeer hebben we 2 proefperen geplukt. Volgende week kunnen nog wat meer peren geplukt worden van degene die rijp zijn.

23 september Na het malse regenbuitje van gisteren is het goed werken in de kruidentuin. We hebben weer gewied in de kruidentuin, wat overhangende takken zijn gesnoeid. Ook de haag rondom de akker enigszins vrijgemaakt van

braam, winde en brandnetel. De meidoornhaag heeft hier echt onder te lijden.

Tijdens de koffie/thee pauze proefden we de door Conny klaargemaakte stoofpeertjes: St. Remy, Gieser Wildemannen en Zoete Brederode.

De notenboom begint zijn noten los te laten, regelmatig komen er mensen de heemtuin in om te rapen, net als wij!

30 september De afgelopen week is er gemaaid in de heemtuin.

Het natte hooiland, poel en moeras, de ruigte en het eiland. Op de onderste foto's de akker en de dijkelling.

7 oktober hebben we allerlei punten die van belang zijn in de voortgang van het werk in de heemtuin besproken.

14 oktober hebben we het Elzenbroekbos opgeschoond.

19 november In het Elzenbroekbos zijn de dode bomen geblest en 5 piketpaaltjes geslagen voor 5 nieuwe Zwarte elzen. Allemaal om het project "Heemtuin", begin negentiger jaren gestart, te revitaliseren. Mooie samenwerking tussen werkgroep en de gemeente!

25 november hebben we in het Elzenbroekbos moeraszegge, moerasvaren en allerlei andere planten geplant.

december tijd om blaadjes van het pad en uit de stinzenhoek weg te harken.

